

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensi[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

Jtem de eodem. ser. Ix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](#)

sez contemplativa et activa. Quidam religio/ si ascendunt ad celum per vnam scalam: sez vite contemplative: sicut per carthusianos, celestini et silenses. Quidam vero per scalam vite activae sicut per milites sceti Joannis et sceti Jacobi et sancti Georgii: et deo boni seculares exerentes opera vite activae, elemosynas, etc. fratres autem ordinis sceti Domini ascendent in celum per duas scalas, scilicet per contemplatiuam studendo et meditando etc. Et per activam per dicendo etc. in predicari de continente omnia opera vite activae tamen misericordie corporalis et spiritalis: quod habere in vobis sal et pacem habete inter vos. Mat. ix. Deo gratias. Amen.

Item de eodem bto Domino patre nostro. Ser. LX.

Hoc magnus

vocabif in regno celorum. Mat. v. et in euangelio hodierno. Pro declaratione thematis et introductione materie predicande notandum: quod felicitas vera est in sancta theologia et in quantitate gratiae quam dabo in hoc mundo maturatur gloria in alio. Quarto enim quod in hoc mundo haber maiorem gloriam: tanto habebit maiorem gloriam in alio sicut ecclera pena committitur culpe. Deut. xxv. Tertia mensura petri erit et plagarum modus. Tertius Apoc. xvij. Quantum glorificauit se in delictis: tantum dare illi roget et lucrum. Quartus autem tanto maior habebit: quoniam malorum et virtuosorum opera sunt: ceteris paribus. Et sic per primo ad ultimum. tanto maiori gloria perfertur a deo homini quanto meliora opera fecit in hac vita. Auctoritas. Duo hec audiunt quia prius dicitur et rite domine misericordia: quod tu reddis vinculis iusta opera sua. postea. Nota prius dei secundum ad puniendum malos. Et rite domine misericordia: secundum ad promulgandum bonos. Sed in quoto gradu: in quantum mensura puniendum et deo malos et promulgandum bonos: Reditus. quod tu reddis vinculis iusta opera sua. Et concordat auctoritas. Isa. xxvij. In mensura et mensura cum abiecta fuerit iudicabit ea. Nota enim abiecta fuerit: scilicet a corpore: iudicabit ea et dando ei vita eterna: vel penitentiam eternam. Mat. vij. et Lu. vij. Eadem ergo mensura quam meritis fueritis remitteret vobis. Primitus. Quia igitur deus dominus habuit in

hac vita magna gratiam et etiam magna opera et excellentia fecit ad gloriam dei et voluntatem proximorum: ita dignum fuit ut magna gloriam acquereret in alia vita. Et hoc est quod dicitur thema. Hic magnus vocabitur et. Pro finibus fundamento quod est de domino: de quod dicitur et magnus in regno celorum. sed per beatitudinem: quod est de ipsa beatitudine theologicalis questione.

Queritur. Utrum ultimus finis vite humanae sit bona beatitudo. Arguitur quod non omnium bonorum actuorum voluntatis: est unus finis ultimus: sed non omnium voluntatium est una beatitudo: quod ultimus finis vite humanae non est beatitudo. In expositu ait Augustinus viij. de civitate dei. c. iij. Finis boni appellatur quod quisque cum paucioribus beatus est. Et ultimus finis vita humanae est bona beatitudo. Et sic questione manet per virgines parte dubia. Ad quæcumque respondendum est enim Richardus supra viij. de senectute. dicit. Expositio. art. j. q. ij. q. ultimus finis vite humanae non est in quo homo beatificatur. Alter modo per quietem hominis in illo bono. Sicut beatitudo per accipere dupliciter. Uno modo per bonum in quo homo beatificatur. Alter modo per perfectam quietem hominis cum illo bono: quae coniunctio est hominis beatificatio accipiendo finem et beatitudinem. modo primo: dicitur ad dubium. ultimus finis nature humanae et hominis beatitudo realiter idem sunt: similiter finis modo secundo acceptus realiter: idem est cum beatitudine secundo modo accepta: sed differunt per rationem: quia finis ultimus dicitur in quantum non ordinatur ad posteriorem finem et primo mouens appetitum. Beatitudo dicitur in quantum est sufficientissimum hominis bonum: ideo sequeitur quod ultimus finis vite humanae est bonum beatitudo. Ad argumentum dicendum: quod accipiendo ultimum finem vite humanae et beatitudinem primo modo: sicut omnium bonorum voluntatem est unus finis. Ita una beatitudo quia unum bonum est. In quo omnes bona voluntates beatificantur. Accipiendo autem ultimum finem et beatitudinem modo secundo non est omnium bonorum voluntatium unus finis in numero nec etiam in equali gradu: similiter nec una beatitudo in inferno partitur: quia beatitudine sanctus dominicus fruatur. Ideo magnus in regno celorum. Iustitia verba

De beato Dominico

presumpta. Hic magnus erit in regno cœloꝝ rē. Hic sibi dominus. Dicere aliquis. Sed velle scire quantam gratiam habuit et quanta oga fecit bonus dominus? Rū, q̄ diuerse et multe sunt gracie quas divina bonitas conferit hominibus in hac vita: que vix vñ dantur oculis: sed diuerteris. Nota p̄ responsione ad evidentiam q̄ duplex est gratia: scilicet gratum faciens et gratias danta. Vide supra in sermo de b̄to Stephano, qui incipit. Stephanus plenus gratia rē. De prima ergo gratia non potest pro certo sciri: quis habeat nec quantaz habeat: donec homo est in plenaria vita. post mortem etiam non potest sciri: nisi de canonizatis per ecclesiam: sicut sunt omnes sancti rē. De quibus dicere possumus q̄ pro certo scimus: q̄ sunt in gloria: quamvis gloriosus and. aliter sentiat in c. Gloriosus derelicit. et vene. sanctorum. li. vi. Sed male ut scripti in sermonib⁹ de quartuor locis. Sed quis sanctus habeat maiorem gloriam difficile est videri: nisi q̄ de apostolis creditur q̄ sunt gloriolosores. Unde super illud Roma. viii. Nos ipsi primitias habentes. dicit Blosa. Et tempore prius et ceteris abundantissimis. Nota contra illos qui volunt equipare Franciscum vel Dominicum apostolis rē. De Martino legitur: fuit par apostolis quantum ad ynam exercitiam: videlicet quia spiritus sanctus vistus est super eum descendere: sicut super apostolos in forma signis: sed non quantum ad omnia. Igitur quantum ad quantitatē gratie huīus et glorie scire non possumus: nisi de apostolis. Sed quantum ad quantitatē gratie gratis date bene possumus scire: q̄ talis gratia datur manifeste. Unde dicit apostolus. Unicus datur manifestatio spiritus ad utilitatem: et de hac loquimur in hoc sermone. Et sūr nouem. Quas gratias numerat apostolus. i. Cor. xii. dices. Divisioes autem gratiarum sunt: idem autem spiritus. Et divisiones ministracionum sunt idem autem dñs. Et divisiones operationum sunt idem ipso deus qui operatur omnia in omnibus. Unicus autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem sacerdotum. Alij quidem p̄ spiritum datur sermo sapientie. Alij autem sermo scientie sicut eundem spiritum. Alteri fides in eodem spiritu. Alij gratia sanitatis in uno spiritu. Alij operatio virtutum. Alij p̄fateria. Alij dicere spiritum. Alij genera linguarum. Alij iter preterito sermonū. Hec autem operatur ipso arce idem spiritus: diuidens linguis p̄t vult. Si est unus homo qui habet unam de istis gratiis: potest dici magnus: quanto magis poterit dici magnus ille qui omnes habet. Tali fuit beatus dominus: ergo vere dicitur magnus: ut probatur in thema re. Videamus ergo in singulis gratiis secundum ordinem apostoli rē. P̄ una gratia est sermo sapientie. Nota q̄ nō dicit sapientia: sed sermo sapientie. Nam sapientia perfectio hominē in seipso: et est in quolibet homine habente charitate: putetur dum spiritus sancti. De quo Isa. xi. Regit serug eum spiritus domini: spiritus sapientie et intellectus rē. Sed habere tantam sapientiam q̄ nō solum homo in seipso perficiat: sed etiam sit aptus alios perficeret et instruere in via dei: et in rebus divinis vocatur sermo sapientie: et gratia gratis data: sicut Tho. i. ii. q. lxvij. ar. v. Hunc ergo sermonem habuit excellenter beatus dominus. Non solum enim fuit repletus a doce sapientia mirabilis qua in seipso perficeret sed etiam radios sapientie suae emisit in alios: et illuminauit mentes hominū in rebus divinis. Et hoc premonstratus deus misericordia sue spiritualiter que eum de sacra fonte levauerat quād videt stellas in fronte eius: que totum orbem illustrabat. Datum unde pro mīdi gloria mira christi presignat gratia. Luius ortum precurrunt nunc veri prefagia. Stella micans i fronte parvuli. nouum iubar premonstrat seculi rē. quod fuit complectum quād sua predicatione clarissima intellectus hominum divina scientia illustrabat: et ad amorem diuinum accedebat affectus. Sed quia nullus bene predicat nisi prius in seculo perficiatur ad exemplum illius qui cepit factorem et docere. Act. i. Ideo voluit in seipso complete quād alij predicabant: ne aliquin reprobatus invenirentur. Qui ergo predictatus erat alijs humilitatem: ideo volunt in seipso perficeret etiam ab infancia sua quā repertus est a nutritrice frequenter relato lecto super terram accumbere rē. quā operabat in eo diuina bonitas quasi quoddam

futurum prefagium future in eo profundi
diffimile humilitatis. Item quia predica-
turus erat voluntaria paupertate; i dete-
stationem auaritie; ideo exemplo voluit
hoc ostendere in seipso: quando p supponen-
da pauperum indigentia suos vendidit li-
bros dum studeret paleante zc. Itz post
modum religiosus effectus omnia reliquias
ordinem instituit. Fundatus in culmine
paupertatis artillimus erat dicit textus in c.
Numis prava, de excel. prela. Unde canta-
tur. Pauper in peculio zc. Item quia p
dicaturus erat castitate; ideo voluit esse
virgo intus q odor: quidam de membris
suis egrediebatur: quo alij provocabant ad
castitatem. Hora exemplum de illo scho-
lari luxurioso qui oscularius fuit sibi ma-
num zc. Unde cantat ecclesia. Flores pui-
dicit seruans illibatus artigit eximie vi-
re celibatum. Item quia predicatorus erat
charitatem. voluit in seipso perfectionem
charitatis habere. In cuius signum ap-
paruit matris sue in forma caroli faculam
accensam in ore gestantis. Preco nouus
et celitus missus in fine scutis pauper ful-
lit dominicam formam preuisus caroli. No-
ta etiam hic quodam libros suos vendidit stu-
dens paleantem pro subuentio pauperum
fame pereuntium. Item quando voluit se
vendere serum propter redempcionem
cuiudam capiuit. Unde cantatur. Con-
seruans sine macula virginitas lilium ar-
debat quassifacula p selo peunitum. Itz
quando appropinquabat aliqui ciuitati vi-
cistro videns ciuitatem flebat super illaz
zc. ad exemplum domini. De quo scribit
Luc. ix. Videntes Iesum ciuitatem fleuit
super illaz zc. Item quia predicatorus erat
abstinentia; ideo zc. Unde p decennium vi-
num non bibit; sed postea modo eo vino
vrebaf coactus a Didaco eromensi epo p/
pter debilitatem stomachi zc. In quadra-
gesima autem etiam aliquando ieiunabat in
pane et aqua: ppter dandum exemplum qui
bulida multebat zc. Item q predicatorus
erat patientia; ideo zc. Cum autem sibi inten-
titum hereticus minaretur: sic iperterritus re-
spondebat. No ego martyris dignus sum gloria
bonorum merui morte ista. q propter locum
transiisse: in q sibi parare cerebant insidie;
no soli intrepidus; veperi cantas et alacer

O q

incedebat qd illis admiratis et dicentibus.
Nunqd ne tu mortis horrore concutens?
Quid actur? eras si comprehendissim? ce?
Redit zc. vt in legenda habebat. Un in Lar-
calona hereticus faciebant sibi lutum et mltas
et derisiones et putitia inferebant que omnia
no solum patieret sustinebat: sed etiam libe-
tissime affectebat. Un ibi portius qd Tho-
lose mozart volebat ubi honorabat. Hora
hic etiam qd exemplo patietie sue quia habu-
it cusemel iret cu quodam epo: et quibusdam
alios discalciar? ettra hereticos zc. conuer-
tit hereticum illu qui eos p vespes et spinas
ducebat zc. Itz qd predicatorus erat diligen-
tia et exercitu bonorum ope? et penitentia
zc. Un tota vita sua fuit penitentia. Nam ter
in qualibet nocte disciplinabat cu catena
ferret zc. Itz dormiebat in terra et quasi
semper in ecclesia. sic pater qd quod gratia ista
sermonis sapientie excellenter habebat.
Unde poterat dicere illud apostoli. Ser-
mo meus et predicatione mea no ingluibl
libus humanae sapientie verbis: sed in ostē-
sione spiritus et virtutis. j. Lox. ii. Item j.
Lox. ix. Lastigo corpus meu et in seruitu-
rem re. ne cu alij pdcie ipse reprobus effici-
ar. Scda gratia est sermo scientie. Qn
scientia est sine sapientia est deo inimica:
et ante mortia: qd scientia inflat. j. Lox. viii
Sis scientie diabolice: mel? esset homi
cu ignorantia intrare paradisi qd cum scia-
descendere in gehennam. Propter qd reprehē-
dit alios scientes. Apls Ro. i. Dicentes in
quit se esse sapientes stulti faciunt sūr. Sed
qui habet scientia cu sapientia tuc est pfecta
zc. Si fuit in bto Dmico. Nam postqd fuit
illustratus sapientia habuit scientia qd est
cognitio reru humanar? p qua puenit hō
ad cognitionem reru diuinar? iuxta illud:
Ro. i. Invisibilis d? p ea que facta sūr in
tel. csp. sempererna qd vir? eius et diuin-
ritas zc. Nā missus est Palestina: ubi erat
studiu gnale ubi magna leie culmen acquisi-
uit zc. Un erat bñ apt? ad eruditos alios
os etiam in huanis scientijs. Nā q indoctus
vult alios docere: efficit magister erroris
anteq? discipul? veritatis. Et ideo dicit te-
xus in c. Inter cetera de officiis. iudi. or. qd
dicatores missi debet esse porters in ope et
sermone. alias debet exordiari qd no missus
predicat: d? hereticis. c. Exordiam. qd Quia

Infesto bti Dominici

vero. Quia autem nullus praetextus docet debet predicari sine auctoritate: ut de tez. i.c. cum ex iniusto de hereticis. Et Ro. x. Quod predicabunt nisi misericordi. Ideo dominus dominus ut possit predicari vacare ei virilitate amaz. habuit auctoritatē et licentia predicandi. Et vide quāra et quale. Primo enim habuit auctoritatē a deo: sicut phatus per parabolam domini. Luc. xiiij. Homo quidam fecit cenā magnā et vocauit milles: et misit seruum suū hora cena dicere invitatis: ut venirent tunc. Per horā cene: ut dicunt doctri. intellegit finis mūdi in quā sumus nos. i. Coz. x. Nos sumus in quos fines seculorum deuenemur. In hac hora cene miser de seruū suū. Glor. Grego. Quis gressuū quis a patrifice ad invitātiū misericordiī predicatorum ordō susgnat tunc. Ordinis autem huius pater inclitus fuit dominus dominicus. Ideo cantatur de eo. Unde vocas ad agni nuptias: hora cene: passim familias seruū miseri patrifice viae delicias. Ad hoc cōmūnū tam per magnificū elegit nūc uictimā dominicū. Sed cūdū habuit auctoritatē a chōro et virginē maria: quā dedit habitū albi fratri Rainaldo tunc. Dic historiā de visione de tribus lanceis quā chōris in manib⁹ tenēs/ volebas mūdi peccatore tunc. Dic historiā. Tres lancee sunt tria flagella quā chōris mitteret in mūdum. Prima lancea erit aduentus maledicti antichristi. Secunda erit cōbustio mūdi. Tertia iudicii yniuersale tunc. Dic ut expedit. Tertio habuit auctoritatē a chōri viario. I. pap. Bononiensis quā ordinē appropobauit: sed prius ab Innocentio. iij. quā videt visio nem illa tunc. Dic historiā. In portu sibi cōvenire illud ibidū. Esa. xiiij. Ab extremis terris et a longinquo ei vocauit te/ tibi seruū meū es tu elegi te. Nota. Ab extremitate terre. i. ab hispania a villa Callaroga tunc. Tertia gratia est fides. Non accipit hic fides: put est virtus theologica: quā sic est virtus iustificans hominem in seipso: ut pro illō arbitramur eum iustificari hominem per fidem. Ro. iv. Item Act. xv. Fide purificat̄ corda eorum. Gratiae pro gratiis date dantur a deo ad alios virilitatem: sicut de Apollinis in auctoritate posita. s. in introitu sermonis. Sed accipit hic fides: put est gratia gratis data: prout importat quādam supremamē tem certitudinē fidei: ex quā homo est idoneus ad instruendū alios: his quā sunt fidēs: ut p̄t̄ Tho. i. q. q. iii. art. iiiij. Vel accipit hic fides per persistātiā fidei/ vel per similitudinem fidei: p̄m Tho. iij. q. q. iiiij. ar. v. ad quartū. Hanc ergo fidē habuit dominus dominicus et cōlens quā ostēnum est: quā cōuerit mūdos hereticos. Item quā libellū eius in igne plectus: nō fuit cōbustus. Unū cantat. Ter in flāmas libellus tradit⁹: ter exiūt ille sus penit⁹. Item quā transflāmā p̄ flāmen ceciderit libellū eius in aqua: sed inde ad tridū fuerit de aqua extracti ille tunc.

Quarta gratia sanitatis: Hanc gratiā mirabiliter habuit dominus dominicus: sicut p̄t̄ de fratre Rainaldo: quē oratione sua curauit dñs ab infirmitate. Item quā febris citāti dedit in cibum: quoddā fructu amigilli et sanata est. Nec solum sanitatem cōtulit infirmis: sed etiā mortuis vitaz restituit: quā plus est. Nota hic quā sufficiavit nepotē cuiusdam cardinalis: quā ceciderat cū equo in quoddā barattū tunc. Item quādo relutieauerit quādraginta peregrinos filii cōfuerant in quoddā flumine submersi: ḡ datus vocabilis in regno celorum tunc. Quā gratia est opatio yniuersalitatis. i. miraculorum: ultra ea quā supradicta primi dicta sunt. Nota quā virtus seu grā beati dominici in miraculis faciēndis apparuit in oībus quātuor elementis. Primo quādū in igne: sicut dicitur est de libello in igne plecto. Item quā transflāmā eius quā dederat cūdā mūlerti dei uote: dum esset positi in area: cōburi non potuit: cum tunc esset in medio ignis: ceteri suppellectilib⁹ domus ab igne cōsumpti. Secunda in aere: sicut p̄t̄ quā semel itinerans cum socio signū crucis/ terra ventu et pluvia opposuit: et a se et a socio cēm pluviam expulsauit. Tertio in aqua sicut dicitur est: quādū libelli sui ceciderunt in flumine: et in de post tridū educti fuerūt ille. Item quādū xl. mortuos in flumine sufficiavit deus orōne sua: de quā dictum est super partē prima. Dic etiā hic miraculū de panibus libi et fratrib⁹ p̄ angelos delari. Quarto in terra: sūi corp⁹ sūi translatā dedit odorē mirificū. Unū cantat. Fragrans odor de tumulo cum vir. frē. clā. p̄ chōris summa. re. magnalia. Item quā terra ad sui oratiōnē mortuos educebat. Speculiter autem quā suscitauit architectus illū: quāz petra cāb

dens contriuit in ecclesia sancti Sixti rome
Ergo hic magnus vocabis *z. c.* **S**exta
gratia est pphbia. Quā se habere ostendit:
quādō in partibus tholofans: ubi erant
multi heretici cōburēdi fecit reservari quē
dam hereticū noīe Raymundū: q̄ erat cū
ceteris pdemnauī dicens ei. Scio fili mi
scio: quia adhuc bonus h̄o erts et sanctus
licer tarde *z. c.* quod fult ad impletū. Naz
remansi heretic⁹ per xx. annos: tandem fa
etus frater ordinis nostri cōpleuit vitam
suā in sanctitate. Item semel pnuuncianuit
fratrib⁹ suis ad caplin cōuocatis dices: q̄
q̄tuor fratres erant morituri: duo in cor
poze: et duo in anima *z. c.* q̄ sic rei phaus
tus: hoc contigit rome in sc̄to Sisto. Ad
idem semel p̄dicans apud Segobiā pnu
ciavit pluū eodem die futura: cuz tamē
tunc nulli pluū vestigii aporeri: quod
fuit gratissimū pplo: qui ppter sicutatem
maxime tristabat. Ad idem duiz p̄dicaret
b̄us Dñicus in p̄fata ciuitate. Segobie
quidā nobilis indignatus cum volentē p
ponere verbū de/*in* p̄filio ciuitatis predi
ce nō solum audire contempsit: sed etiā
in verba indignatiōis prupit dicens. Nū
quid non est malū: q̄ verbosus iste deti
nens diem in fmonib⁹: nos a p̄andio im
pedire *z. c.* Lui b̄us Dñicus predixit: q̄
interficiend⁹ esset ante annū: q̄ sic rei phas
uit euentus: ut legis in lib. de vītis fratrū
noſtrop. Ad idem facit quādō p̄dixit qui
buldā: q̄ ante festū assumptionis p̄giniū
glōie moritur⁹ erat. **S**eptima gratia
est diceretō spiritū. Hoc p̄t̄ quādō appa
ruit sibi diabol⁹ in specie fratrī: dū apud
Bononiā constitut⁹ in ecclia gnocerat:
et ipm cognoscens esse demonez p̄ omnes
officinas couentus duxit *z. c.* Dic historiā
Item semel Rome in sc̄to Sabina: dia
bolus de recto ecclie p̄cet lapidem cōtra
ipm orante: sed ipse cognoscens illum esse
demonē: nō est motus ab oratione. Lapis
autē ille est adhuc in ecclia illa in memo
riā facti *z. c.* **O**terua gratia est Genera
linguarū. Nota hic q̄ semel itineranti be
ato Dñico cum fratre Bertrando socio
itineris et sanctitat⁹ sue de Tholosa Na
ritus: obviauerūt quidā teuonici: qui fe
cerūt eis expensas p̄ quattuor dies. Sed
quia beat⁹ Dominic⁹ et socius nesciebat
dīnis p̄fimationē seu corroborationem.

O ij

Tin transfiguratiōne domini:
sive i festo saluatoris. Ser. lxi.

REsplēdūit fa
cies eius sicut sol. Matt. xvii.
Hodie vocatur festū sancti sal
uatoris ea rōne q̄ dñs noster Jesus ch̄is
qui solus est verus saluator: ostendit aliq̄
bus discipulis gloriā corporis: quā datu
rus erat salutis/merito sue sacratissime
passiōis. Et de hac materia erit sermo no
ster. Salutē virgo maria *z. c.* **P**ro in
troductione fmonis/ et verbī positi decla
ratione ostentur theologicalis qstio.
Querit vtrū ch̄al⁹ debuit velle trans
figurari. Ad questionē respondendū est:
q̄ sic: dupliči rōne. Prima ppter fidei au
gmentationē. Secunda ppter ipsi sue fortitu
dinis p̄fimationē seu corroborationem.